

Wij geven in dit jaarbericht beknopt weer hoe we in 2014 als team van vrijwilligers hebben gewerkt. Wij vertrouwen er op dat door het lezen van dit jaarbericht wij op uw belangstelling voor en betrokkenheid bij 't Schoor mogen blijven rekenen.

Inleiding

Met dit jaarbericht over 2014 geven wij beknopt weer wat ons team van vrijwilligers het afgelopen jaar samen tot stand heeft gebracht. We zijn het afgelopen jaar erg actief geweest, zowel met het schrijven van diverse uitgaven als het aanpassen van onze huisvesting en de invoering van een nieuw collectiebeheerprogramma.

Aandacht voor de fototentoonstelling tijdens de Open Monumentendag op 't Schoor

Helaas heeft de pilot Brabant Cloud met Erfgoed Brabant dit jaar nog niet het gewenste resultaat gebracht. We verwachten het komende jaar hierin meer voortgang te zien, want wij zijn er klaar voor.

In 2014 hebben we voor diverse activiteiten gebruik kunnen maken van facilitaire voorzieningen van ASVZ. De samenwerking met ASVZ is hierdoor intensiever geworden.

De bouwkundige werkzaamheden ten behoeve van de theeschenkerij op de begane grond van het gebouw hebben langer geduurd dan we hadden verwacht. Hierdoor was het bijna niet mogelijk om bezoekers op het heemcentrum te ontvangen.

Hoogtepunten waren dit jaar de drie boekpresentaties, Open Monumentendag met een lezingenavond en de officiële ingebruikname van de vijf toponiemenbanken.

Bestuur

Er vond dit jaar geen bestuurswisseling plaats. Het bestuur van Heemcentrum 't Schoor bestaat uit: Frans Goossens (voorzitter), Hein van den Berg (vice-voorzitter), Lia Clement-Verhoeven (secretaris), Frank Scheffers (penningmeester) en de bestuursleden Kees van den Bersselaar, Annelies van den Assem-van Uden en Jan Denissen.

De voorzitter Frans Goossens ontving bij zijn afscheid als secretaris van de dorpsraad op 16 januari een Koninklijke Onderscheiding, onder meer ook voor zijn inzet voor 't Schoor.

Onderwerpen die de revue passeerden waren onder andere: de huisvesting, het nieuwe collectieregistratiesysteem, deskundigheidsbevordering van bestuur en vrijwilligers, contacten met de scholen en de voorbereidingen van de viering van het 25-jarig bestaan van 't Schoor in 2015. Een aantal bestuursleden woonde bijeenkomsten en studiedagen bij van De Kleine Meijerij, Erfgoed Brabant en Brabants Heem om daarmee ervaringen uit te wisselen met andere organisaties op het gebied van heemkunde en aanverwante in Noord-Brabant.

Het pand Schoorstraat 2

In oktober 2013 werd begonnen met de bouwkundige aanpassingen voor de theeschenkerij op de begane grond. Omdat de constructie niet voldeed aan de huidige regelgeving waren extra aanpassingen noodzakelijk. Hierdoor hebben we veel langer dan voorzien overlast ondervonden van de verbouwing. Gelukkig kon op Open Monumentendag op 13 september 2014 de thee-schenkerij alvast een dag voor het publiek worden opengesteld. Dat trok veel belangstellenden. In 2015 wordt de theeschenkerij van ASVZ officieel geopend en zal een intensieve samenwerking met 't Schoor gaan plaatsvinden. Wat betreft het heemcentrum zijn alle kamers op de eerste verdieping gerenoveerd en opnieuw ingericht. Er wordt nu nog hard gewerkt aan het opknappen en herinrichten van de zolder op de tweede verdieping.

Gelukkig was het voor het bestuur mogelijk om in de verbouwperiode gebruik te maken van een vergaderruimte in het kasteel. Wij danken de kasteelheer hartelijk voor deze medewerking. Voor het gebruik van de twee verdiepingen van het pand Schoorstraat 2 is een nieuw tienjarig huurcontract met ASVZ afgesloten.

Detail van het stucwerk op de eerste verdieping

Sponsors, stutten en steunen

Gelukkig kunnen we al vele jaren rekenen op een vrijwel constante groep van sponsors, stutten en steunen. Zij stellen ons in staat om aan onze jaarlijkse verplichtingen te voldoen. Ook voor de uitgave van onze boeken en andere

publicaties zijn we mede afhankelijk van subsidies en sponsors. De prijs van onze boeken proberen we zo laag mogelijk te houden zodat we daarmee een breed publiek kunnen bereiken. In dat kader zijn we in Sprokkels 11 gestart met het opnemen van zogenaamde advertorials. “De Rustende Jager” had in 2014 de primeur. Als tegenprestatie voor een bijdrage in de kosten voor het drukken van de Sprokkels werd de historie van De Rustende Jager in een kort artikel beschreven. Uiteraard werd bij het artikel een mooie oude foto afgedrukt. Deze opzet is goed ontvangen bij de Udenhoutse ondernemers. Nog tijdens de presentatie van de Sprokkels meldden zich meerdere Udenhoutse bedrijven aan voor een advertorial in de komende Sprokkels. Ook de Rustende Jager doet weer een jaar mee. Daarnaast hebben we in 2014 bijzondere bijdragen mogen ontvangen van de Dorpsraad voor de aanschaf van expositiewanden en van de Lionsclub Loon op Zand/Udenhout voor de aanschaf van nieuwe computerapparatuur die noodzakelijk is voor de digitale verwerking van onze collectie in de Brabant Cloud.

Vrijwilligers

In 2014 hebben onze vrijwilligers opnieuw een grote bijdrage geleverd aan alle activiteiten van Heemcentrum ‘t Schoor. Zonder hen zou het bijvoorbeeld niet mogelijk zijn geweest om op Open Monumentendag 2014 of bij rondleidingen en presentaties ons heemcentrum zo’n goede publiciteit en uitstraling te geven. Twee nieuwe vrijwilligers werden in het afgelopen jaar aangetrokken. Piet Happel voor (digitaal) collectiebeheer en Nel van Iersel als gids en rondleider. Eenieders inbreng wordt ten hoogste gewaardeerd en het bestuur is dan ook dankbaar voor de grote inzet en betrokkenheid van vrijwilligers bij ons heemcentrum.

Jaarlijks houden we een bedankmiddag voor de vrijwilligers. Die werd dit jaar op zaterdag 23 augustus georganiseerd en na een lezing door historicus Jan Franken werd bij een hapje en een drankje gezellig nagepraat over het afgelopen jaar.

Scholen, rondleidingen en andere activiteiten

Aan de activiteiten die we de scholen aanbieden wordt ieder jaar weer met veel enthousiasme door basisschool De Wichelroede deelgenomen.

Een bedankje van de leerlingen van de Franciscusschool uit Biezenmortel voor het bezoek aan 't Schoor

Dit jaar werden vier fietstochten, drie wandelingen en drie rondleidingen voor de leerlingen georganiseerd.

Op het verzoek van basisschool De Mussenacker om een les te verzorgen over de Tweede Wereldoorlog hebben we snel en adequaat gereageerd. Henk Peters verzorgde een presentatie en liet daarbij gebruiksvoorwerpen uit de collectie van 't Schoor zien. De Franciscusschool uit

Biezenmortel bezocht naar aanleiding van het project 'Jet en Jan' van Erfgoed Brabant het heemcentrum. Dat project vertelt het verhaal van kinderen die leven rond 1910. Met die gegevens hebben wij op 't Schoor de kinderen een gerichte rondleiding kunnen geven waarbij zilveren guldens en koffie malen ook aan de orde kwamen. Door de verbouwing zijn er afgelopen jaar weinig rondleidingen geweest. Op de valreep werd een groep van 24 dames ontvangen. Verdeeld in twee groepen mocht de ene groep dames eerst bij ons komen kijken en de andere groep zat beneden in de theeschenkerij aan de koffie met appeltaart. Daarna werden de rollen omgedraaid.

Heemcentrum 't Schoor heeft ook dit jaar in samenwerking met Udenhouts Belang de dodenherdenking op 4 mei verzorgd. In tegenstelling tot andere jaren vond deze herdenking dit jaar plaats op het kerkhof. Twee leerlingen van groep 8 hebben ieder een gedicht voorgedragen en drie kinderen legden bloemen op de oorlogsgraven op het kerkhof.

Ria van der Meijden en Joost van Dongen met een kraampje van 't Schoor op de Wintermarkt.

Ook op de jaarlijkse Wintermarkt in zorgcentrum De Eikelaar was Heemcentrum 't Schoor met een stand aanwezig. Het publiek had vooral belangstelling voor de oude foto's en er werd druk gediscussieerd over de namen van de gefotografeerde personen. Heemcentrum 't Schoor heeft in 2014 ook medewerking verleend aan het groots opgezette dorpsfeest Biezenmortel Bruist. We hebben een groot aantal oude gedigitaliseerde foto's aangeleverd voor de Biezenmortelse dorpsquiz waar op zondag 7 september alle buurtverenigingen aan meededen. De quiz was mede dankzij het mooie oude fotomateriaal een groot succes.

Collectie

Zoals was te verwachten is 2014 voor het collectiebeheer een turbulent jaar geworden. Langer dan gedacht hebben de bouwperikelen een structurele aanpak van ons werk in de weg gestaan. Door vervanging van diverse leidingen moesten kamers worden ontruimd en collecties worden verplaatst. Daarbij hadden we telkens veel overlast door stof tot in de verste hoeken. De nieuwe keuken van de theeschenkerij had een afzuigvoorziening nodig. Het gevolg was een doorvoer dwars door ons nog maar kort geleden gereedgekomen inpandig depot. Ook hier moest alles worden verplaatst. Door deze perikelen heeft de doorstroming van de gebruikelijke werkzaamheden enorm gestagneerd.

Desondanks heeft het documentatieteam kans gezien om onze collectie bidprentjes te digitaliseren en werd het knipselarchief door hen geordend. Bovendien werd een begin gemaakt met het inventariseren en registreren van de diverse in ons bezit zijnde fotoalbums en -reportages. Ook is er dit jaar voor de eerste keer een wissel-tentoonstelling ingericht over de Gezondheidszorg in Udenhout.

Door een interne verbouwing van de computerruimte was ook onze boekencollectie onderwerp van studie geworden. Besloten is om boeken die niet tot de basiscollectie behoren af te stoten en ons te beperken tot een Brabantcollectie en de nodige naslagwerken. Om toch eerdere plannen ten uitvoer te brengen is het afgelopen jaar een grote hoeveelheid voorwerpen overgebracht naar ons depot in het oude gemeentehuis. Hierdoor komt er geleidelijk meer ruimte voor de nog in te richten permanente expositie over Oud-Udenhout. De eerste verdieping, de begane grond en de kelder zijn weer opnieuw ingericht en gereed voor bezichtiging. Diverse aangebrachte veranderingen in de inrichting van de kamers bieden de bezoeker weer een goed beeld van onze fraaie en veelzijdige collectie.

Voor het vele extra werk dat moest worden verricht zijn we met name de damesploeg veel dank verschuldigd. Het was voor hen vaak dweilen met de kraan open. Onze collectie werd ook dit jaar weer aangevuld met diverse schenkingen van gebruiksvoorwerpen en archieven van plaatselijke verenigingen. Tot de bijzondere aanwinsten behoort ongetwijfeld een zeer oud jachtgeweer dat luistert naar de naam Ganzenroer! Het is een penvuurgeweer met Lefaucheur-vergrendeling; Lachauffeur is de uitvinder van penvuur.

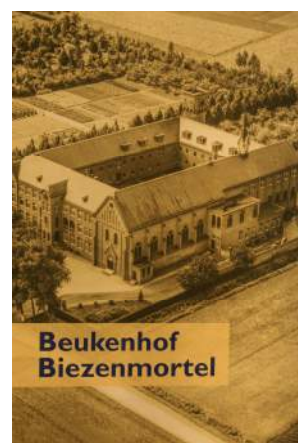
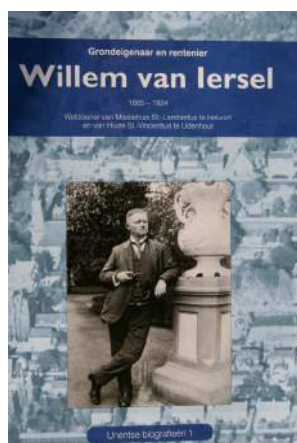
De collectie bij zorgboerderij Martens werd door een aparte werkgroep op orde gehouden. en bij enkele gelegenheden waren zij in de gelegenheid om de grote attributen, met name de vervoermiddelen, te exposeren.

Werkgroepen

Schrijversteam

Elk jaar is het schrijversteam actief om de geschiedenis van Udenhout en Biezenmortel vast te leggen.

Maar 2014 is toch wel een bijzonder druk jaar geweest. Allereerst vroegen de werkzaamheden voor de familieboeken, die in voorbereiding zijn voor 2015, veel aandacht. Het worden twee boeken in de grote serie die gelijktijdig uitkomen en waarin 38 Udenhoutse families worden beschreven. Bij elke familie is ook nog een daarbij behorend onderwerp beschreven zoals het maken van klompen, de buurt, brood bakken etc. Dit geeft een aardige dwarsdoorsnede van ons dorp zoals het vroeger was. Daarnaast is er al veel voorbereidend werk gedaan voor de Unentse krant die zal verschijnen bij het 25-jarig bestaan van Heemcentrum 't Schoor in 2015.

Op verzoek van Beukenhof heeft het schrijversteam, ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van deze groepsaccommodatie, een geheel herziene heruitgave gemaakt van het boekje Beukenhof Biezenmortel. Naast de geschiedenis van het gebouw is er ook veel aandacht voor Biezenmortel en de natuur in de omgeving. Dit in kleur uitgebrachte boekje is het negende boekje in de kleine serie.

Met de uitgave van het boekje Willem van Iersel, grondeigenaar en rentenier, is een eerste deel verschenen in een nieuw gestarte serie genaamd Udenhoutse

biografieën. De tekst is gebaseerd op een studie van Henk Haen over deze Udenhoutse filantroop. De presentatie van dit boekje vond plaats in de kapel van Vincentius met een lezing over Willem van Iersel en een lezing over de toekomst van wonen op Vincentius. Met een 100-tal bezoekers was er veel belangstelling.

In het kader van Open Monumentendag 2014 is er een brochure gemaakt over het Udenhouts station. Deze brochure werd gratis uitgedeeld op Open Monumentendag.

Dan is er ook nog ons jaarboekje Unentse Sprokkels. In 2014 is weer een keur aan verhalen bij elkaar gesprokkeld voor deel 11 in deze serie. Ook al heeft het schrijversteam inmiddels veel ervaring, bij het maken van een boek komt veel kijken. Eerst worden teksten gemaakt waar altijd vooronderzoek voor nodig is.

Dan het verzamelen van de foto's en het maken van de onderschriften. Daarna moet nauwkeurig gelezen worden. Dan volgt het maken van de lay-out waar het Schrijversteam ook zelf voor zorgt. Tot slot de controles van de drukproeven en pas dan is een boek klaar om uitgegeven te worden.

Werkgroep Udenhoutse toponiemen

De eerste onderzoeksresultaten van de werkgroep toponiemen zijn gepubliceerd in een artikel in de Unentse Sprokkels 11. In het eerste artikel uit de reeks komen de toponiemen van sectie A aan bod. Dit is de omgeving van de Loonse Molenstraat. Door het vastleggen en publiceren van de veldnamen hopen we dat ze niet verloren gaan en waar mogelijk opnieuw gebruikt zullen worden. In dat kader heeft 't Schoor samen met de stichting Brabantse Bronnen in 2014 een bijzonder project gerealiseerd namelijk de plaatsing van vijf zogenaamde 'toponiemenbanken'.

Onthulling van de toponiemenbank op de Kreitehei door Frans Goossens en Mario Jacobs, wethouder van Tilburg

De banken zijn neergezet op vijf mooie plekjes in het buitengebied van Udenhout en Biezenmortel. In de rugleuning van de bank is een oud toponiem dat ter plaatse voorkwam uitgefreesd. De namen zijn Aschotse steeg, Den Eynsscher, Giersbergsesteeg, Molenakker en Kreitehei. Op het bordje dat op een paaltje naast de bank is bevestigd staat meer informatie over de oorsprong van het toponiem. Soms gaat de geschiedenis daarvan zelfs terug naar de dertiende eeuw. Op woensdag 27 augustus werd de bank op de Kreitehei door wethouder Mario Jacobs van de gemeente Tilburg en onze voorzitter onthuld.

Werkgroep Genealogie

De werkgroep genealogie heeft in 2014 hard gewerkt aan het project Unentse families. Vele wetenswaardigheden over 38 Udenhoutse en Biezenmortelse families zijn inmiddels verzameld door de werkgroep. Ook de

stamboomgegevens om 38 kwartierstaten van de families te kunnen opstellen zijn in de archieven verzameld. Heel veel leuk materiaal is zo al genoteerd om straks in het uit twee delen bestaande boek te kunnen opnemen. Bij elke familie komt ook een bijzonder verhaal over het leven in Udenhout/Biezenmortel in de eerste helft van de vorige eeuw. Een groot deel van de Udenhoutse en Biezenmortelse gemeenschap voelt zich betrokken bij dit project. Spontaan komen de verhalen los over vroeger tijd en worden schoenendozen en oude albums met foto's aangeleverd zodat de boeken ook zeker mooie kijkboeken zullen worden. De boeken zullen in oktober 2015 tijdens de festiviteiten van ons 25-jarig bestaan gepresenteerd worden. Behalve de boekpresentatie zal 't Schoor ook een tentoonstelling over oude Unente families en workshops over stamboomonderzoek organiseren. Daarnaast zal wederom een Unentse krant uitkomen die gratis huis aan huis verspreid zal worden.

Werkgroep restauratie en onderhoud agrarische voorwerpen

In de zomermaanden is iedere donderdagmorgen een aantal vrijwilligers bezig met het onderhoud van oude agrarische gebruiksvoorwerpen. Alle voorwerpen zijn nu voorzien van een naambordje en bij een aantal is ook een beschrijving gevoegd. Het is een mooie verzameling en het is zeker de moeite waard om in de zomer op donderdagochtend naar de Hemelrijksche Hoeve te gaan kijken wat deze vrijwilligers tot stand hebben gebracht. Tijdens de Unentse Mert stonden de oude transportfietsen en enkele agrarische attributen te pronken in het Atrium van de Eikelaar. Een compliment aan onze vrijwilligers die zorg dragen voor het onderhoud. Onze speciale dank gaat uit naar de familie Martens voor het beschikbaar stellen van een overdekte ruimte als opslagplaats.

Werkgroep Reminisceren of herinneringen ophalen met ouderen

Wat in 2013 goed van start ging zakte in het begin van dit jaar tot een minimum terug. Met nog maar zes bezoekers per bijeenkomst werd in goed overleg met de Eikelaar besloten om met deze activiteit te stoppen. Er is nu gestart met herkenbare oude gebruiksvoorwerpen te plaatsen in de zogenaamde huiskamers. Deze worden regelmatig omgewisseld

Werkgroep QR-code

Ook dit jaar zijn weer QR-plaatjes bevestigd aan diverse monumenten.

In Biezenmortel zijn QR-plaatjes aangebracht aan Beukenhof en het hoofdgebouw van Huize Assisië. In Udenhout zijn 4 monumentale woningen voorzien van digitale informatie. Helaas is het niet mogelijk om te registreren hoe vaak gebruik wordt gemaakt van deze informatiebron.

Het pand rechts, Groenstraat 70, is ook voorzien van een QR-code

Werkgroep Open Monumentendag

Dit jaar was het landelijk thema ‘Op Reis’. Op vrijdagavond 12 september werd in de kapel van Huize Vincentius een thema-avond georganiseerd. De voorzitter van het schrijversteam Kees van Kempen presenteerde voor zo’n 100 aandachtige toehoorders de nieuwe uitgave over Meneer Willem, de bewoner van het pand ‘De Kleine Strijdhoeve’ waar nu ’t Schoor is gevestigd. Na de pauze hield Johan Remmers, sectormanager van ASVZ, een uiteenzetting over de bouwplannen en het wonen op het terrein van Huize Vincentius. Op zaterdag 13 september was op het heemcentrum een tentoonstelling ingericht met oude foto’s over reizen. Er werd ook een gratis brochure uitgegeven over het Udenhouts station dat jammer genoeg is afgebroken

Open Monumentendag 2014

Men kon met een treintje op en neer pendelen van Schoorstraat 2 naar het kasteel. De kasteellaan en het kasteelplein stonden vol oude auto’s, motors, tractoren, (bak)fietsen en oude landbouwvoertuigen. Het was één prachtgezicht waar iedereen van genoot.

De weergoden waren ons die dag ook goed gezind, het was een mooie zonnige dag en we ontvingen veel positieve reacties van de 450 bezoekers.

Tot slot

Dit jaar hebben het schrijversteam en de leden van de werkgroep genealogie al veel werk verricht voor de jubileumboeken in 2015.

Ook de vrijwilligers, die zorg dragen voor onze collectie hebben dit jaar extra veel werk verricht vanwege de herindeling van de collectie en door de doorlopende bouwwerkzaamheden was er vaak en veel stof in het gebouw. De damesgroep was dan ook extra belast met de steeds terugkerende schoonmaakwerkzaamheden.

Hiermee bedank ik alle vrijwilligers van heemcentrum 't Schoor voor ieders inzet in het afgelopen jaar en onze donateurs en sponsors bedank ik voor hun trouwe steun en betrokkenheid.

Frans Goossens
Voorzitter

Nog verkrijgbare publicaties

- Beukenhof Biezenmortel € 7,50 (porto € 4,75)
- Willem van Iersel € 10 (porto 4,75)
- Over 't Kasteel € 25 (porto € 4,75)
- Gewoon van mens tot mens, 100 jaar Vincentiusvereniging € 10 (porto € 4,75)
- Memento Mori, (Begraafplaatsen in Udenhout en Biezenmortel en gebruiken bij dood en begrafenis) € 5 (porto € 4,75)
- Algemeen Belang, politieke vereniging 1966-2010, Liber Amicorum € 5 (porto € 4,75)
- Over een sterk staaltje € 15 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 3 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 5 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 7 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 8 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 10 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 11 € 10 (porto € 4,75)
- Over de Unentse kerk € 15 (portokosten € 4,75)
- Over heerroom en tante Zuster € 15 (portokosten € 4,75)
- Scouting St-Lambertus Udenhout 1947-1997 50 jaar jeugd in beweging € 10 (porto € 4,75)
- kalender "Dorpsleven Udenhout-Biezenmortel" 2015 € 4,50 voorgaande jaren € 2,50 (porto € 2,56)

De nog verkrijgbare publicaties kunt u bestellen via het secretariaat Heemcentrum 't Schoor:
Lia Clement-Verhoeven, Achthoevenstraat 48, 5071 AS
Udenhout telefoon 013-5111166, e-mail:
heemcentrumudenhout@gmail.com